BIJDRAGE

TOT DE KENNIS DER

ICHTHYOLOGISCHE FAUNA

VAN

BATJAN,

DOOR

Dr. P. BLEEKER.

Het eiland Batjan, behoorende tot de groep van Halmaheira en door Straat Patientie van het zuidelijke gedeelte van dit groote eiland gescheiden, was tot nog toe in een ichthyologisch opzigt volstrekt onbekend. De heer Jhkr. C. F. Goldmann, resident van Ternate, wiens naam reeds aan de uitbreiding der ichthyologische kennis van Timor, Ternate en Halmaheira verbonden is, heeft mij een nieuw blijk gegeven zijner vriendschap en van zijne belangstelling in de natuurwetenschappen, door tijdens zijn verblijf te Batjan, welk eiland onder zijn bestuur staat, daar een aantal vischsoorten voor mij te doen verzamelen. Deze visschen, welke ik in Augustus 1854 ontving, ten getale van 71 soorten, stellen mij in de gelegenheid, eene eerste bijdrage te leveren tot de kennis der vischfanna van een eiland, hetwelk door den mineralogischen rijkdom zijns bodems

bestemd schijnt te zijn eene niet onbelangrijke plaats onder de eilanden van den Indischen Archipel te bekleeden.

De bedoelde soorten zijn de hieronder genoemde. De heer GOLDMANN had de voorwerpen voorzien van etikettes, bevattende de door de Batjanners aan ze gegevene benamingen, alsmede de vindplaatsen. Deze etikettes echter gedeeltelijk van de voorwerpen los geraakt zijnde, heb ik slechts van eenigen der soorten de inlandsche namen en de vindplaatsen kunnen teruggeven.

Species piscium Batjanensium collectionis Goldmannianae.

1. Apogon bandanensis Blkr. Natuurk. Tijdschr. N. Ind. VI p. 95.
2. „ margaritophorus Blkr. nov. spec.
3. Ambassis interrupta Blkr. Nat. T. Ned. Ind. III p. 696.
4. „ Dussumieri CV. Verh. Bat. Gen. XXII Perc.
5. Mesoprion coeruleopunctatus Blkr. Nat. T. N. Ind. II p. 169. *Goga* Batj.-Hab. Kali Amasing Batjan insulae.
6. „ fulviflamma Blkr. ibid. II p. 169.
7. „ marginatus Blkr. ibid. III p. 554. *Gadja kuning* Batj.-Hab. Kali Amasing.
8. Therapon Cuvieri Blkr. ibid. VI p. 211.
9. „ servus CV. Verh. B. Gen. XXII Perc. *Kerong kerong* Batj.-Hab. Bantjan.
10. Dules maculatus CV. Nat. T. N. Ind. V p. 333. *Dewang* Batj.-Hab. Kali Amasing.
11. Holocentrum orientale CV. Verh. B. Gen. XXII Perc.
12. Sphyraena brachygnathos Blkr. nov. spec.
13. „ jello CV. Verh. Bat. Gen. XXVI Sphyr. *Rao rao* Batj.-Hab. Kali Amasing.
14. „ langsar Blkr. nov. spec. *Sagalu* Batj.-Hab. Batjan.
15. „ obtusata CV. Verh. Bat. Gen. XXVI Sphyr.
16. Sillago malabarica Cuv. = Sillago acuta CV. Verh. B. Gen. XXII Perc.
17. Mulloïdes flavolineatus Blkr. Nat. T. N. Ind. III p. 697.
18. Dactylopterus orientalis CV. ibid. III p. 264.
19. Platycephalus bataviensis Blkr. ibid. IV p. 460.
20. Pelor obscurum CV. ibid. V p. 241.
21. Corvina Goldmanni Blkr. nov. spec. *Rovi* Batj. Hab. Sungei Puan Batjan insulae.
22. Scolopsides lineatus QG. Nat. T. N. Ind. V p. 73.
23. Heterognathodon bifasciatus Blkr. Verh. B. Gen. XXIII Sciaen. *Sisi demong* Batj.-Hab. Batjan.
24. Chaetodon virescens CV. ib. XXIII Chaet. *Kali bubo* Batj.-Hab. Batjan.

25. Drepane punctata CV. ibid.
26. Platax vespertilio CV. = Platax Blochii CV. ibid.
27. Psettus rhombeus CV. ibid. *Baru merau* Batj.-Hab. Batjan.
28. Scomber loo CV. ibid. XXIV Makr.
29. Cybium konam Blkr. ibid.
30. Chorinemus tol CV. ibid. *Lassi* Batj.-Hab. Batjan.
31. Trachinotus Baillonii CV. ibid. *Bobara lassi* Batj.-Hab. Batjan, Kali Amasing.
32. Elacate mottah CV. ibid.
33. Trichiurus haumela CV. ibid.
34. Caranx ekala CV. ibid.
35. „ Forsteri CV. ibid. *Bobara kuning* Batj.-Hab. Batjan.
36. Carangichthys typus Blkr. Nat. T. N. Ind. III p. 760.
37. Carangoïdes gallichthys Blkr. Verh. B. Gen. XXIV Makr.
38. Selar boöps Blkr. ibid.
39. Gazza tapeinosoma Blkr. Nat. T. N. Ind. IV p. 260.
40. Equula ensifera CV. Verh. Bat. Gen. XXIV Makr. *Batja* Batj.-Hab. Batjan.
41. Amphacanthus doliatus CV. Nat. T. Ned. Ind. IV p. 605. *Uhiana* Batj.-Hab. Kali Amasing.
42. „ dorsalis CV. Verh. Bat. Gen. XXIII Teuth.
43. Acanthurus matoïdes CV. ibid.
44. Mugil melanochir K. v. H. Nat. T. N. Ind. III p. 423. *Goru* vel *Guruü* Batj.-Hab. Morti Batjan insulae.
45. Atherina duodecimalis CV. ibid. II p. 485.
46. Gobius sphynx CV. ibid. VI p. 103.
47. Eleotris muralis G. ibid. III p. 276.
48. Salarias cyanostigma Blkr. Verh. Gen. XXII Blenn.
49. Amphisile scutata Cuv. Nat. T. N. Ind. II p. 245. *Piso* Batj.-Hab. Morti.
50. Premnas biaculeatus Blkr. ibid. VI p. 330.
51. Glyphisodon batjanensis Blkr. nov. spec.
52. „ rahti CV. Verh. Bat. Gen. XXI Kamsch. Labr. *Gutja* Batj.-Hab. Batjan.
53. „ uniocellatus QG. Nat. T. N. Ind. IV p. 119.
54. Julis (Halichoeres) casturi Blkr. ibid. III p. 768.
55. Callyodon waigiensis CV. ibid II p. 256.
56. Dussumieria Hasseltii Blkr. ibid. I p. 422. Verh. B. G. XXIV Chiroc.- *Maki tjina* Batj.-Hab. Batjan.
57. Harengula melanurus Bkr. Nat. T. N. Ind. V p. 245. *Bik hokkoa* Batj.-Hab. Kali Amasing.
58. Engraulis Brownii CV. Verh. B. Gen. XXIV Har. *Gnafti* Batj.-Hab. Kali Amasing.
59. „ encrasicholoïdes Blkr. ibid. Nat. T. N. Ind. III p. 173.
60. „ Grayi Bkr. ibid. ibid. II p. 492.

61. Chatoessus nasus CV. Nat. T. Ned. Ind. II p. 223.
62. Rhombus sumatranus Blkr. ibid. I p. 409. Verh. B. G. XXIV Pleur.
63. Plagusia marmorata Blkr. ibid. I p. 411, ibid.
64. Balistes viridescens Lacép.
65. Monacanthus trichurus Blkr. Nat. T. N. Ind. IV p. 125.
66. Triacanthus brachysoma Blkr. ibid. IV p. 128. Verh. B. Gen. XXIV Balist.
67. Arothron laterna Blkr = Tetraödon laterna Richds. N. T. N. I. III p. 299.
68. „ virgatus Blkr = Tetraödon virgatus Richds. ibid. III 299.
69. Solenognathus Blochii Blkr. Verh. Bat. Gen. XXV Trosk. Vissch.
70. Pegasus draconis L. ibid.
71. Hemiscyllium malayanum MH.

15 dezer soorten zijn nieuw voor de kennis der fauna van de Moluksche eilanden, t. w. Apogon margaritophorus Blkr, Mesoprion coeruleopunctatus Blkr, Therapon Cuvieri Blkr, Sphyraena jello CV., Sphyraena brachygnathos Blkr, Sphyraena langsar Blkr, Platycephalus bataviensis Blkr, Corvina Goldmanni Blkr, Cybium konam Blkr, Salarias cyanostigma Blkr, Glyphisodom batjanensis Blkr, Dussumieria Hasseltii Blkr, Engraulis Brownii CV., Plagusia marmorata Blkr en Balistes viridescens Lacép. In mijne Vijfde bijdrage tot de kennis der ichthyologische fauna van Amboina, opgenomen in het 6e deel van het Natuurkundig Tijdschrift voor Nederlandsch Indië, bragt ik het geheele aantal bekende Moluksche vischsoorten op 649. Daarbij waren nog te voegen Oxybelus lumbricoïdes Blkr van Ceram en Balistes viridescens Lacép. waarvan ik een amboinasch voorwerp vroeger niet van Balistes flavimarginatus Rüpp. onderscheiden had. Bovendien ontving ik te gelijk met de Batjansche verzameling een voorwerp van Oxybeles Brandesii Blkr van Ternate, welk voorwerp gevonden werd in eene Culcita discoïdea Ag. en waaromtrent ik reeds elders heb berigt. Het aantal Moluksche soorten stijgt thans alzoo tot 665, waarvan komen op Amboina 363, Boeroe 21, Ceram 159, Banda 134, Ternate 94, Halmaheira 67, Batjan 71, Waigioe 53 en Rawak 10.

Van de Batjansche soorten zijn nieuw voor de wetenschap: *Apogon margaritophorus*, *Sphyraena brachygnathos*, *Sphyraena langsar*, *Corvina Goldmanni* en *Glyphisodon batjanensis*.

DESCRIPTIONES SPECIERUM DIAGNOSTICAE.

PERCOÏDEI.

Apogon margaritophorus Blkr.

Apog. corpore oblongo compresso, altitudine 4 circiter in ejus longitudine, latitudine 2 fere in ejus altitudine; capite $3\frac{2}{3}$ circiter in longitudine corporis, longiore quam alto; oculis diametro $2\frac{3}{4}$ circiter in longitudine capitis, diametro $\frac{2}{3}$ ad $\frac{3}{4}$ distantibus; linea rostro-frontali declivi concaviuscula; orbitis, osse suborbitali, crista praeoperculi intramarginali, suboperculo, interoperculoque edentulis; osse suprascapulari denticulato; maxilla superiore maxilla inferiore breviore sub medio oculo circiter desinente; dentibus maxillis pluriseriatis minimis aequalibus, vomerinis in thurmam ^ formem, palatinis utroque latere in vittam gracilem dispositis; praeoperculo rotundato margine denticulis parvis conspicuis serrato; operculo spina conspicua nulla; squamis lateribus 25 p. m. in serie longitudinali, 8 vel 9 in serie transversali; linea laterali singulis squamis tubulo simplice notata; linea dorsali linea ventrali multo convexiore; pinna dorsali spinosa dorsali radiosa paulo humiliore spinis mediocribus 2ª crassa ceteris longiore corpore minus duplo humiliore; dorsali radiosa acuta convexa corpore minus duplo humiliore spina radio 1° minus duplo breviore; pectoralibus obtusis rotundatis et ventralibus acutis 5 et paulo, caudali emarginata lobis acutiusculis $4\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; anali acuta convexa dorsali radiosa vix humiliore; colore corpore superne coerulescente inferne margaritaceo; dorso vittis 2 nigricante-violaceis et vittis 2 pulcherrime rubris longitudinalibus alternantibus lineae dorsali parallelis; medio latere fascia cephalo-caudali lata aureo-rubra guttis coerulescentibus 12 p. m. in seriem longitudinalem dispositis notata; vertice vitta V formi viridi-flava; capite utroque latere vittis 4 longitudinalibus pulcherrime rubris, vitta superiore linea vertice media, vitta 2ª temporali, 3ª oculo-operculari, 4 maxilla-suboculo-operculari; maxillis antice fuscescentibus; pinnis omnibus pulchre rubris immaculatis.

B. 7. D. 6—1/9 vel 6—1/10. P. 1/10 vel 1/11. V. 1/5. A. 2/8 vel 2/9. C. 17 et lat. brev.

Habit. Batjan, in mari.

Longitudo speciminis unici 42‴.

Aanm. Deze soort is gemakkelijk herkenbaar aan hare bandteekening, aan de overlangsche rei blaauwachtige ronde vlekken in den breeden rooden kopstaartband, aan hare 6 rugvindoornen, enz. Zij is een der fraaiste soorten van haar geslacht.

SPHYRAENOÏDEI.

Sphyraena obtusata CV. Poiss. III p. 258. Richds. Rep. ichth. Chin. Jap. in Rep. 15th Meet. Brit. Assoc. p. 266. T. Schl. Faun. Jap. Poiss. p. 33 (nec fig.). Blkr Verh. Bat. Gen. XXII Perc. p. 56. Cant. Cat. Mal. Fish. p. 24.

Sphyraen. corpore elongato subcylindraceo, altitudine 7 ad 8 in ejus longitudine; capite acuto ore clauso 3$\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitis 2$\frac{2}{3}$ ad 2$\frac{3}{5}$ in ejus longitudine; oculis diametro 4$\frac{2}{5}$ ad 4$\frac{1}{2}$ in longitudine capitis, 1$\frac{1}{2}$ circiter in capitis parte postoculari; rostro usque ad apicem maxillae superioris oculo minus duplo longiore, sulco os maxillare recipiente $\frac{1}{2}$ oculi diametro ante oculum sito; maxilla superiore maxilla inferiore breviore ante oculum desinente ore clauso 2$\frac{3}{5}$ ad 2$\frac{2}{3}$ in longitudine capitis; maxilla inferiore apice oblique truncata symphysi tuberculo conico; dentibus maxilla superiore utroque latere parvis p. m. 50 antice insuper utroque latere caninis 2 posteriore anteriore multo longiore; dentibus palatinis utroque latere numerosis uniseriatis anterioribus caninis 3 ad 5 inaequalibus, posterioribus parvis; lingua denticulis minimis scabra; maxilla inferiore dentibus utroque latere p. m. 20 mediis inaequalibus ceteris majoribus verticaliter insertis, symphysi insuper canino mediocri; praeoperculo oblique emarginato acutangulo angulo rotundato membranaceo; operculo spina nulla; squamis ctenoïdeis lateribus 80 p. m. in serie longitudinali singulis margine libero dentibus p. m. 20; linea laterali singulis squamis tubulo simplice notata; pinna dorsali 1ª ante apicem pectoralium incipiente acuta dorsali 2ª paulo altiore spinis gracilibus anterioribus 2 subaequalibus ceteris longioribus corpore humilioribus; dorsali radiosa ante analem incipiente dupla ejus longitudine a spina dorsi postica remota paulo altiore quam longa acuta emarginata; pectoralibus acutis 8 et paulo, ventralibus sub medio pectoralium ante dorsalem 1_{m} insertis 9 circiter, caudali lobis acutis 6$\frac{1}{3}$ ad 6$\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; anali dorsali radiosa vix humiliore et vix breviore; colore corpore superne dilute viridi, lateribus inferneque argenteo; fascia cephalo-caudali griseo-viridi sub linea laterali; pinnis flavescentibus, caudali postice fusco marginata, ventralibus albis; iride margaritacea.

B. 7. D. 5—2/8 vel 5—2/9. P. 2/11 vel 2/12. V. 1/5. A. 3/8 vel 3/9. C. 17 et lat. brev.

Synon. *Ikan Tsjakalang* Valent. Ind. Amb. III p. 369 No. 70.
Allvalu Brochet Ren. Poiss. Mol. I tab. 40 fig. 202.
Sphyrène à machoire obtuse CV. Poiss. III p. 258.
Akataro kamasu Japon.
Oula Indig. Malab.
Senuk, Snuk et *Snok* Indig. Bat.
Langsar Javan.
Alu alu Indig. Surabaj.
Snoek Belg. Ind. Orient.

Habit. Batjan, in mari.
Batavia, Surabaja, Anjer, Javae insulae, in mari.
Kammal, Madurae insulae, in mari.
Telokbetong, Priaman, Benculen, Sumatrae insulae, in mari.
Singapore, in mari.
Macassar, Bulucomba, Celebes insulae, in mari.
Ternate, in mari.
Sindangole, Halmaheirae insulae, in mari.
Wahai, Ceram septentrionalis, in mari.

Longitudo 25 speciminum 162''' ad 240'''.

Aanm. De heer RICHARDSON houdt *Sphyraena chinensis* Lacép., welke in de groote Histoire naturelle des Poissons, hoezeer met een vraagteeken, tot de Synonymie van *Sphyraena obtusata* CV. is gebragt, voor eene eigene soort (Rep. ichthyol. Seas of China and Jap. in Rep. 15th Meet. Brit. Assoc. p. 267), welke zich naar een door hem onderzocht voorwerp van *Sphyraena obtusata* zou onderscheiden doordien het operkel er met 2 doorntjes eindigt en door grootere hoogte over de schouders en holler profiel. Volgens de door den heer RICHARDSON gegevene formule der vinstralen zou *Sphyraena chinensis* 20 borstvinstralen hebben, wat zeer zou afwijken van de gewone getallen dezer vin en mij voorkomt op eene schrijffout te berusten.

De afbeelding van *Sphyraena obtusata* in de Fauna Japonica, waarschijnlijk vervaardigd naar eene in Japan gemaakte teekening, is of uiterst inkorrekt of heeft, wat mij waarschijnlijker voorkomt, betrekking tot eene andere soort. De volgende belangrijke verschillen doen mij zulks vermoeden. De hoogte des ligchaams gaat er 9 maal in zijne lengte, de kop meer dan 4 maal in de lengte des ligchaams, het oog meer dan 6 maal

in de lengte van den kop en meer dan tweemaal in den snuit en het achteroogsgedeelte van den kop, terwijl ik er 115 schubben tel op eene overlangsche rei, de buikvinnen verder achterwaarts zijn ingeplant, enz.

De heer Rüppell heeft in zijne „Neue Wirbelthiere zu der Fauna van Abijssiniën gehörig", de vraag geopperd, of zijne *Sphyraena flavicauda* welligt dezelfde soort is als *Sphyraena obtusata* CV.? Indien de beschrijving en afbeelding van den heer Rüppell slechts eenigzins juist zijn, kan zijne *Sphyraena flavicauda* niet tot *Sphyraena obtusata* behooren, ofschoon zij er na aan schijnt verwant te zijn. Vooreerst zouden operkel en preoperkel er onbeschubt zijn, wat mij echter toeschijnt nog bevestiging te behoeven, daar de operkelschubben bij de kleine voorwerpen van Sphyraena ligtelijk verloren gaan. Maar afgescheiden daarvan zou de kop er slechts $3^1/_4$ maal gaan in de lengte des ligchaams, de hoogte van den kop 3 maal in zijne lengte, de oogkas 5 maal in de lengte van den kop en ongeveer tweemaal in den snuit en in het achteroogkuilsgedeelte van den kop, terwijl er het preoperkel regthoekig zou wezen, de rug- en aarsvinnen juist tegen over elkander beginnen, enz. Deze verschillen verbieden de vereeniging van beide soorten, doch verdienen nog nader in de natuur te worden nagegaan.

Sphyraena obtusata CV. komt te Batavia bijkans dagelijks en soms in grooten overvloed ter markt, meestal ter lengte van 2″ tot 3″, schijnende zij op verre na niet de lengte te bereiken van de overige soorten van Sphyraena. Haar vleesch is zeer smakelijk en komt niet zelden op de tafels der Europeanen voor, welke haar even als de andere soorten *Snoek* noemen, waarnaar de vischkoopers haar insgelijks onder den naam van *Senoek* of *Senok* verkoopen.

Het is hoogstwaarschijnlijk deze soort en niet, zooals Cuvier denkt *Sphyraena Commersonii* CV., welke door Renard onder den naam van *Alu alu* en door Valentijn onder dien van *Ikan Tsjakalang* is voorgesteld. Zoo gebrekkig als deze afbeeldingen zijn, geven zij den habitus van *Sphyraena obtusata* vrij goed terug en even zoo het minder ver naar achteren uitgestrekt zijn der bekspleet.

Sphyraena langsar Blkr.

Sphyraen. corpore elongato subcylindraceo, altitudine 9 circiter in ejus longitudine; capite acuto ore clauso $3\frac{2}{3}$ ad $3\frac{3}{4}$ in longitudine corporis; altitudine capitis $2\frac{2}{5}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro 5 fere ad 5 et paulo in longitudine capitis, 2 fere in parte capitis postoculari; rostro ore clauso oculo vix plus duplo longiore, sulco os maxillare recipiente $\frac{2}{3}$ ad $\frac{3}{4}$ oculi diametro ante oculum sito; maxilla superiore maxilla inferiore breviore ante oculum desinente ore clauso 3 fere ad $2\frac{3}{4}$ in longitudine capitis; maxilla inferiore symphysi tuberculo conico, apice non producta subconica; dentibus maxilla superiore utroque latere parvis p. m. 40 antice insuper utroque latere caninis 2 magnis posteriore anteriore majore; dentibus palatinis utroque latere uniseriatis numerosis anticis 2 ad 4 caninis sequentibus minoribus postrorsum descrescentibus; lingua denticulis minimis scabra; maxilla inferiore dentibus utroque latere p. m. 19 verticaliter insertis mediis ceteris majoribus, symphysi insuper canino mediocri; praeoperculo oblique emarginato acutangulo angulo membranaceo; operculo spinis nullis; squamis ctenoïdeis margine libero denticulis parcis, lateribus 80 p. m. in serie longitudinali; linea laterali singulis squamis tubulo simplice notata; pinna dorsali 1° supra apicem pectoralium incipiente acuta dorsali 2ª paulo humiliore spinis gracilibus anterioribus 2 subaequalibus ceteris longioribus; dorsali radiosa ante analem incipiente dupla circiter ejus longitudine a spina dorsi postica remota, corpore vix humiliore, altiore quam longa, acuta emarginata; pectoralibus acutis $9\frac{1}{2}$ ad 10 et paulo, ventralibus sub medio pectoralium ante dorsalem 1^{m} insertis latis angulatis apice acutis 11 fere, caudali lobis acutis 5 circiter in longitudine corporis; anali dorsali radiosa vix longiore et vix humiliore acuta vix emarginata; colore corpore superne dilute viridi, lateribus inferneque argenteo; junioribus fasciis cephalo-caudalibus 2 flavescentibus vel aureis subparallelis superiore in linea laterali; pinnis imparibus flavescentibus, paribus albidis; caudali fuscescente marginata.

B. 7. D. 5—2/8 vel 5—2/9. P. 2/12. V. 1/5. A. 3/8 vel 3/9. C. 17 et lat. brev.

Habit. Batjan, in mari.
Batavia, in mari.

Longitudo 2 speciminum 203''' et 276'''.

Aanm. Deze soort, welker naam ik heb ontleend aan eene der javaansche benamingen voor de soorten van Sphÿraena, is het naaste verwant aan *Sphÿraena obtusata* CV., doch er nog gemakkelijk van te onderkennen aan slanker ligchaam, kleinere oogen en langeren snuit, welke bij *Sphÿraena obtusata* CV. minder dan twee maal zoo lang is als het oog. De schubben, hoezeer ook kamschubben, even als bij genoemde soort, hebben echter

aan den vrijen rand slechts eenige weinige tandjes, terwijl die bij *Sphijraena obtusata* CV. ongeveer 20 en meer tandjes hebben. Bovendien begint bij *Sphijraena obtusata* CV. de 1ste rugvin boven den top der borstvin en gaan de borstvinnen ongeveer 8, de buikvinnen ongeveer 9 en de staartvin $6^1/_3$ tot $6^1/_2$ maal in de lengte des ligchaams, zoodat er de borst- en buikvinnen betrekkelijk langer zijn en de staartvin betrekkelijk korter.

Sphijraena chinensis Lacép., welke volgens den heer Richardson ten onregte tot *Sphijraena obtusata* CV. gebragt is, kan evenmin tot onderwerpelijke soort behooren wegens hare operkeldoornen, terwijl zij noch opmerkelijk is door hoogeren nek noch door hol profiel.

Sphijraena flavicauda Rüpp. heeft veel van *Sphijraena langsar*, doch volgens den heer Rüppell zijn er operkel en preoperkel regthoekig, terwijl volgens de afbeelding het onderoogkuilsbeen er minder uitgerand is, de 1ste rugvin geheel achter de borstvinnen staat en verder van de 2de rugvin verwijderd is, en de eerste stralen der 2de rugvin niet voor die der aarsvin zijn ingeplant.

Sphijraena brachijgnathos Blkr.

Sphyraen. corpore elongato subcylindraceo, altitudine $9\frac{1}{2}$ ad 10 circiter in ejus longitudine; capite acuto ore clauso $3\frac{2}{3}$ ad $3\frac{3}{4}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitis 3 circiter in ejus longitudine; oculis diametro $4\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis, $1\frac{1}{2}$ circiter in capitis parte postoculari; rostro ore clauso oculo non plus duplo longiore, sulco os maxillare recipiente $\frac{2}{3}$ oculi diametro ante oculum sito; maxilla superiore maxilla inferiore breviore longe ante oculum desinente ore clauso $2\frac{4}{5}$ circiter in longitudine capitis; maxilla inferiore non producta symphysi tuberculo conico; dentibus maxilla superiore utroque latere parvis plus quam 50 antice insuper utroque latere caninis 2 magnis posteriore anteriore majore; dentibus palatinis utroque latere numerosis uniseriatis anterioribus caninis 4 ad 7 inaequalibus, posterioribus parvis; lingua denticulis minimis scabra; maxilla inferiore dentibus utroque latere p. m. 17 verticaliter insertis mediis ceteris majoribus, symphysi insuper canino mediocri; praeoperculo oblique emarginato acutangulo angulo membranaceo; operculo spinis nullis; squamis ctenoïdeis margine libero dentibus parcis, lateribus 85 p. m. in serie longitudinali; linea laterali singulis squamis tubulo simplice notata; pinna dorsali 1ª paulo post apicem pecto-

ralium incipiente acuta dorsali 2ª paulo humiliore spinis gracilibus anterioribus 2 subaequalibus ceteris longioribus; dorsali radiosa ante analem incipiente plus dupla ejus longitudine a spina dorsi postica remota, corpore vix humiliore, altiore quam longa, acuta, emarginata; pectoralibus acutis $10\frac{1}{2}$ circiter, ventralibus sub medio pectoralium insertis 12 circiter, caudali lobis acutis 6 circiter in longitudine corporis; anali dorsali radiosa vix longiore et vix humiliore acuta emarginata; colore corpore superne dilute viridi lateribus inferneque argenteo; pinnis flavescentibus, caudali fusco-violaceo marginata.

B. 7. D. 5—2/8 vel 5—2/9. P. 2/11. V. 1/5. A. 3/8 vel 3/9. C. 17 et lat. brev.

Habit. Batjan, in mari.
Batavia, in mari.

Longitudo 3 speciminum 252''' ad 328'''.

Aanm. Deze soort is na verwant aan *Sphijraena langsar* Blkr, doch zij onderscheidt er zich van door grootere oogen, 1 borstvinstraal meer, betrekkelijk grooteren onderlingen afstand der rugvinnen, inplanting van den 1sten rugdoorn achter den top der borstvinnen, enz. Zij kan evenmin als *Sphijraena langsar* tot *Sphyraena flavicauda* Rüpp. teruggebragt worden, om reeds bovengemelde redenen, hoezeer er de 1ste rugvin even als op de aangehaalde afbeelding van den heer Rüppell, achter de borstvintoppen begint. Zij mist bovendien de overlangsche bandteekening, is slanker van ligchaam, enz.

Sphijraena jello CV. Poiss. III p. 258. Rüpp. N. Wirb. Faun. Abijss. F. R. M. p. 98. Valenc. in Bélang. Voy. Ind. Or. Zoöl. p. 346. tab. 1 fig. 1. Blkr, Verh. Bat. Gen. XXII Perc. p. 56. Cant. Catal. Mal. Fish. p. 24.

Sphijraen. corpore elongato subcijlindraceo, altitudine $9\frac{2}{3}$ ad $9\frac{1}{2}$ in ejus longitudine; capite acuto ore clauso $3\frac{1}{2}$ ad 4 et paulo in longitudine corporis; altitudine capitis 3 circiter in ejus longitudine; oculis diametro 5 et paulo ad $5\frac{1}{2}$ fere in longitudine capitis, $1\frac{3}{4}$ ad $1\frac{2}{3}$ circiter in capitis parte postoculari; rostro usque ad apicem maxillae superioris oculo plus duplo longiore, sulco os maxillare recipiente parum angulato $\frac{1}{3}$ circiter oculi diametro ante oculum sito; maxilla superiore junioribus et aetate provectis sub oculi margine anteriore desinente ore clauso 2 ad $2\frac{1}{6}$ in longitudine capitis; maxilla inferiore acuta conica sijmphijsi tuberculo conico; dentibus maxilla superiore utroque latere 30 ad plus quam 50 posterioribus anterioribus majoribus postrorsum spectantibus antice insu-

per utroque latere caninis 2 magnis sagittatis posteriore anteriore longiore; dentibus palatinis utroque latere uniseriatis caninis inaequalibus 4 ad 8; lingua denticulis minimis scabra; maxilla inferiore dentibus utroque latere p. m. 15 postrorsum spectantibus posterioribus ceteris majoribus, sijmphijsi insuper canino valido; praeoperculo obtusissimo oblique semilunariter rotundato; operculo spina valde debili vix conspicua; squamis cijcloïdeis, lateribus 125 p. m. in serie longitudinali, plus quam 30 in serie transversali; linea laterali singulis squamis tubulo simplice notata; pinna dorsali 1ª supra apicem pectoralium incipiente, acuta, dorsali radiosa vix vel non altiore, spinis gracilibus 2ª ceteris longiore corpore multo humiliore; dorsali radiosa ante analem incipiente plus dupla ejus longitudine a spina dorsi postica remota, acuta emarginata aeque alta ac longa radio postico producto; pectoralibus acutis 10 ad 11, ventralibus sub posteriore dimidio pectoralium ante dorsalem 1ᵐ insertis 13 ad $13\frac{1}{2}$, caudali lobis acutis 6 vel 6 fere in longitudine corporis; anali dorsali radiosa vix humiliore et breviore, acuta, emarginata radio postico producto; colore corpore superne dilute violascente-viridi inferne argenteo; dorso lateribusque fasciis transversis curvatis viridibus profundioribus infra lineam lateralem descendentibus; iride argentea; pinnis dorsalibus, pectoralibus caudalique violascente-hijalinis, dorsali spinosa apicem versus nigricante; dorsali radiosa antice flavescente; caudali violaceo-nigricante marginata; ventralibus analique albidis, anali antice apicem versus plus minusve violacea.

B. 7. D. 5—2/8 vel 5—2/9. P. 2/13. V. 1/5. A. 3/7 vel 3/8. C. 17 et lat. brev.

Synon. *Jellow* Russ. Corom. Fish II p. 59 fig. 174.
Sphyrène jello CV. Poiss. III p. 258 Valenc. Voy. Bélang Zoöl. p. 346.
Senoek, *Snuk*, *Snok* Indig. Batav.
Langsar Indig. Banten.
Tunel Indig. Samar.
Alu alu Indig. Surabaj.
Leres Indig. Pasuruan.
Snoek Belg. Ind. Orient.

Habit. Batjan, in mari.
Timor kupang, Timor occidentalis, in mari.
Singaporo, in mari.
Pangkalpinang, Bankae insulae, in mari.
Bulucomba, Celebes insulae, in mari.
Batavia, Banten, Samarang, Surabaja, Pasuruan, Javae insulae, in mari.
Kammal, Madurae insulae, in mari.
Padang, Siboga, Telokbetong, Sumatrae insulae, in mari.
Rio, Bintang insulae, in mari.

Longitudo 18 speciminum 176‴ ad 525‴.

Aanm. De afbeelding van RUSSELL laat de soort zeer goed herkennen, hoezeer zij in de bijzonderheden veel te wenschen overlaat. Die in den atlas van de Zoölogie der reis van BÉLANGER laat insgelijks veel te wenschen over, vertoont het oog veel te klein, de rugdoornen te dik en niets van de hier zoo karakteristische bandteekening van den rug.

Te Batavia komt deze soort dagelijks ter markt, gewoonlijk ter lengte van 3″ tot 5″ doch niet zelden ook ter lengte van 1 tot $1^1/_2$ meter. Het vleesch in smakelijk en komt dikwijls op de tafels der gegoede Europeanen voor.

SCIAENOÏDEI.

Corvina Goldmanni Blkr.

Corvin. corpore oblongo compresso, altitudine $4\frac{1}{3}$ circiter in ejus longitudine, latitudine $1\frac{2}{3}$ ad $1\frac{3}{4}$ in ejus altitudine; capite $4\frac{1}{3}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{4}$ circiter, latitudine $1\frac{2}{3}$ ad $1\frac{2}{4}$ in ejus longitudine; oculis diametro $3\frac{2}{3}$ circiter in longitudine capitis; linea rostro-dorsali fronte rectiuscula; rostro obtuso truncato non ante os prominente oculo breviore; maxilla superiore maxilla inferiore paulo longiore sub oculi parte posteriore desinente $2\frac{1}{3}$ circiter in longitudine capitis; ore antico; rictu parum obliquo; dentibus maxillis bene conspicuis, maxilla superiore serie externa utroque latere p. m. 16 dentibus seriebus internis multo majoribus postrorsum descrescentibus caninis nullis; maxilla inferiore dentibus dentibus maxilla superiore externis multo minoribus; mento poris 5 bene conspicuis; praeoperculo obtusangulo angulo rotundato, margine posteriore anguloque dentato, dentibus angulo 2 vel 3 dentibus ceteris majoribus; linea dorsali rotundata valde convexa; linea ventrali rectiuscula; linea laterali usque sub posteriore dimidia parte pinnae dorsalis radiosae curvata singulis squamis ramosa; squamis lateribus 47 p. m. in serie longitudinali; pinna dorsali parte spinosa parte radiosa plus duplo breviore sed ea multo altiore corpore minus duplo humiliore, spinis gracilibus flexilibus 3ª ceteris longiore, 1ª minima, ultima penultima breviore; pinnis pectoralibus acutis, ventralibus acutis radio 1° paulo producto analem non attingente et caudali rhomboïdea 5 et paulo in longitudine corporis; anali parte radiosa angulata convexa acuta spina 2ª radio 1° multo breviore mediocri vix striata $2\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis; colore corpore superne dilute viridescente, lateribus inferneque argenteo; operculo superne macula diffusa coerulea quasi subcutanea; pinnis flavescentibus, plus minusve fusco arenatis; dorsali spinosa fusco marginata.

B. 7. D. 9/31 vel 9/32. P. 2/17. V. 1/5. A. 2/7 vel 2/8. C. 17 et lat. brev.

Synon. *Rovi* Incol. Batjan.

Habit. Soengi Puan, in aq. fluv. marin.

Longitudo speciminis unici 174'''.

Aanm. Deze Corvina is gemakkelijk kenbaar aan haren stompen als afgeknotten snuit, welke echter niet voor de bovenkaak uitpuilt, aan haren betrekkelijk zwakken 2^{n} aarsvindoorn en aan hare 9 alle slanke rugdoornen. In habitus gelijkt zij op *Corvina Dussumieri* CV. doch deze heeft D. 10—1/28, den tweeden aarsvindoorn veel zwakker, enz.

Volgens de beschrijving van *Corvina Belangerii* CV. in de groote Histoire naturelle des Poissons te oordeelen, moet de bovenbeschrevene soort daaraan na verwant zijn. Die beschrijving is echter te onvolledig om er met de noodige juistheid uit te besluiten tot de identiteit dezer soorten en vermits daar sprake is van eene verlenging van het achtergedeelte des ligchaams, overeenkomende met die bij *Corvina coitor* CV., en er de bovenkaakstanden der buitenrei niet veel grooter zouden zijn dan die der binnenste reijen en het zilverkleurig ligchaam met zwartachtig bruin geteekend zou wezen, aarzel ik niet mijn voorwerp te beschouwen als tot eene andere soort te behooren. Ik noem haar ter eere van den heer Jkhr. C. F. Goldmann, resident van Ternate, die haar op het eiland Batjan ontdekte.

Ik teeken hier nog aan, dat deze Corvina de eerste vertegenwoordiger is van haar geslacht, alsmede van de verwante geslachten Otolithus, Umbrina en Sciaena, welke mij van de Molukken is bekend geworden (1).

(1) De soorten van Corvina van den Indischen Archipel, welke ik thans bezit zijn: Corvina catalea CV. (van Java, Madura en Banka), Corvina celebica Blkr (van Celebes), Corvina Goldmanni Blkr (van Batjan), Corvina hypostoma Blkr (van Sumatra), Corvina Kuhlii CV. (van Java, Sumatra, Borneo), Corvina miles CV. (van Java), Corvina plagiostoma Blkr (van Java, Madura), Corvina polykladiskos Blkr (van Borneo), Corvina sampitensis Blkr (van Borneo), Corvina trachycephalus Blkr (van Borneo) en Corvina Wolfii Blkr (van Borneo), alle welke soorten beschreven zijn in het 23^{e} deel der Verhandelingen van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen en in het Natuurkundig Tijdschrift voor Nederlandsch Indië.

LABROÏDEI CTENOÏDEI.

Glyphisodon batjanensis Blkr.

Glyphis. corpore oblongo compresso, altitudine $2\frac{3}{5}$ circiter in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite $3\frac{2}{3}$ circiter in longitudine corporis, aeque alto circiter ac longo; oculis diametro $2\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis; linea rostro-dorsali capite valde obliqua recta; linea rostro-pectorali parum convexa; rostro oculo breviore; osse suborbitali angulo oris oculi diametro plus duplo humiliore; maxillis aequalibus, superiore sub oculi margine anteriore desinente; dentibus utraque maxilla p. m. 40; praeoperculo obtusangulo angulo rotundato; squamis lateribus 25 p. m. in serie longitudinali; linea laterali sub spinis dorsalibus postici interrupta; pinna dorsali parte spinosa parte radiosa humiliore spinis 6 posterioribus spinis anterioribus longioribus subaequalibus, parte radiosa acutiuscula convexa; pectoralibus rotundatis $4\frac{2}{3}$ circiter, ventralibus acutis et caudali emarginata lobis obtusis rotundatis 4 circiter in longitudine corporis; anali obtusa rotundata dorsali radiosa paulo humiliore spina 2a radiis mediis multo breviore; colore capite superne corporeque antice superne violaceo, corpore postice superne, lateribus caudaque flavo; vittis rostro-ocularibus 2 coeruleis; genis regionibusque postoculari et scapulari guttulis coeruleis; pinna dorsali spinosa profunde violacea; pectoralibus violascentibus basi flavescentibus basi superne vittula transversa fuscescente pinnis dorsali radiosa, ventralibus, anali caudalique aurantiacis.

B. 4 vel 5. D. 12/13 vel 12/14. P. 2/14. V. 1/5. A. 2/15 vel 2/16 C. 15 et lat. brev.

Habit. Batjan, in mari.

Longitudo speciminis unici 36'''.

Aanm. In kleurteekening beantwoordt deze soort het meest aan *Glyphisodon xanthurus* Blkr (Nat. Tijdschr. Nederl. Ind. V p. 345) en zij heeft waarschijnlijk in den verschen toestand ook de blaauwe schubvlekjes op het ligchaam van *Glyphisodon xanthurus* Blkr. Zij wijkt echter zeer van deze soort af in habitus, door haren hoekigen kop met spits profiel, veroorzaakt door het sterk naar achteren rijzen der snuitkruinlijn. Voorts zijn de buikvinnen en aarsvin bij *Glyphisodon xanthurus* gedeeltelijk violet of bruin gekleurd en is de formule der stralen D. 13/15 vel 13/16. P. 2/15. A. 2/13 vel 2/14, zijn de borstvinnen aanmerkelijk langer, enz.

BALISTINI.

Balistes viridescens Comm. Lacèp. Poiss. I p. 378. Bl. Schn. Syst. posth. p. 477. Cuv. Règn. anim. Rüpp. Atl. R. N. Afr. F. R. M. p. 30. N. Wirb. F. Ab. F. R. M. p. 60.

Balist. corpore oblongo compresso, altitudine 2 circiter in ejus longitudine, latitudine 3 circiter in ejus altitudine; capite $3\frac{2}{5}$ circiter in longitudine corporis, altiore quam longo; oculis diametro $3\frac{1}{2}$ ad 4 in longitudine capitis, 2 et paulo ad $2\frac{1}{2}$ in longitudine rostri; vertice convexo; linea rostro-frontali ante oculos et apice rostri convexiuscula; rostro ante oculos sulco triangulari; labiis carnosis; dentibus utraque maxilla 8 apice plus minusve emarginatis anticis lateralibus majoribus; apertura branchiali ante basin pinnae pectoralis desinente; scutis lateribus 36 p. m. in serie longitudinali usque ad aperturam branchialem; scutis toto corpore granulis ex parte conicis numerosis scabris; axillis scutis 5 vel 6 rotundis granulatis; cauda compressa spinulis quadri-vel quinque-seriatis armata medio multo altiore quam lata; scutis genis confertis sulcis glabris majoribus nullis; pinna dorsali spinosa spina 1ª rostro vix vel non breviore crassa obtusa antice scabra, membrana pinnam dorsalem radiosam non attingente; dorsali radiosa et anali obtusis rotundatis, multo longioribus quam altis, dorsali anali altiore corpore plus triplo humiliore; pectoralibus obtusis rotundatis $7\frac{1}{2}$ ad $7\frac{3}{4}$, caudali obtusa rotundata $6\frac{1}{3}$ ad $6\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; pinna ventrali spina crassa brevi dentata, radiis gracilibus membranam apice superantibus p. m. 14; colore corpore olivaceo-aurantiaco mento ventreque flavescente; fascia lata diffusa violacea oculo-thoracica fronte cum fascia lateris oppositi unita fasciaque dorso-anali diffusa lata ejusdem coloris a dorsali radiosa analis basin posteriorem versus descendente; scutis corpore plurimis macula centrali violaceo-nigricante; labiis violascentibus; pinna dorsali spinosa membrana violascente-hyalina maculis irregularibus fuscis superne nigro marginata; dorsali radiosa, anali caudalique radiis aurantiacis membrana coerulescente-hyalinis, marginem liberum versus violaceis coerulescente dense ocellatis; caudali analique dimidio basali interdum guttulis violaceo-fuscis, pectoralibus radiis aurantiacis membrana coerulescente-hyalinis.

B. 6. D. 3 — 2/23 vel 3 — 2/24. P. 1/13. A. 2/21 vel 2/22. C. 1/10/1.

Synon. *Balistes aculeatus major* Forsk. ap. Rüpp. Atl. R. N. Afr. F. R. M. p. 30.

Balistes e fusco viridescens etc. Commers. ap. Lacép. Poiss. I p. 378.

Baliste verdâtre Lacép. ibid. I p. 335, 378 tab. 16 fig. 3.

Balistes castaneus Richards. Voy. Sulph. Zoöl. Fish. p. 126 tab. 59 fig. 9 — 12?

Schaarm Arab.
Habit. Batjan, in mari.
Amboina, in mari.
Longitudo 4 speciminum 122''' ad 148'''.

Aanm. Commerson ontdekte deze soort bij Mauritius. De afbeelding van Lacépède, hoezeer veel te wenschen overlatende, laat haar zeer goed herkennen. De soort is zeer na verwant aan *Balistes flavimarginatus* Rüpp., doch daarvan te onderkennen, behalve door de eigenaardigheid der kleurteekening, door het geheel digt beschubt zijn der wangen, terwijl de wangschildjes bij *Balistes flavimarginatus* in overlangsche reijen zijn geplaatst en overlangsche gladde groeven tusschen zich overlaten. Bovendien tel ik bij laatstgenoemde de stralen = D. 3—2/25. P 1/14. A. 2/23. In mijne beschrijving van deze soort (Nat. Tijdschr. Ned. Ind. III p. 303) haalde ik met een vraagteeken *Balistes castaneus* Richds. als mogelijke synoniem met haar aan. Door het erlangen mijner voorwerpen van *Balistes viridescens* ben ik van deze meening teruggekomen en breng ik *Balistes castaneus* Richds. veeleer tot de onderwerpelijke soort waarvan zij welligt het wijfje voorstelt. De afbeelding van den, heer Richardson naar een lang in wijngeest bewaard voorwerp genomen zijnde, kan men aan de nuancering der kleuren en de vlekteekening aldaar geene groote waarde hechten. Daar de heer Richardson echter van zijne *Balistes castaneus* zegt, dat de staartvin er spitse hoeken heeft en de staart ongewapend is, en de afbeelding de stralen vertoont = D. 3—1/27. A. 1/25 (in den tekst zijn de getallen der vinstralen niet vermeld), is mijne meening ten deze nog slechts voorwaardelijk.

Erythrodon niger Rüpp (= Xenodon niger Rüpp.) niet medegerekend, bezit ik thans 13 soorten van Balistes van den Indischen Archipel t. w. Balistes aculeatus Bl. (van Amboina, Banda, Floris, Solor en de Kokos-eilanden), Balistes armatus Lacép. (van Celebes en Solor), Balistes bursa Schn. (van Amboina), Balistes chrysospilos Blkr (van Solor), Balistes conspicillum Cuv. (van Celebes en Solor), Balistes flavolineatus Rüpp. van Celebes, Amboina en Ceram), Balistes lineatus Bl. Schn.

(van Sumatra, Celebes, Ternate, Amboina, Banda, Solor en Floris), Balistes praslinus Lacép. (van Sumatra, Celebes, Ternate, Amboina, Ceram en Solor), Balistes Schmittii Blkr (van Sumatra), Balistes senticosus Richds. (van Solor), Balistes stellatus Lacép. (van Java, Singapore, Celebes en Floris), Balistes vidua Soland. (van Amboina en de Kokos-eilanden) en Balistes viridescens Lacép. (van Amboina en Batjan). Bovendien bezit ik nog van Balistini van den Indischen Archipel van andere geslachten, 13 soorten van Monacanthus, 5 van Alutarius, 1 van Pogonognathus en 6 van Triacanthus, of te zamen 39 soorten van Balistini, dat is 17 meer dan ik in mijne Bijdrage tot de kennis der Balistini van den Indischen Archipel, gedrukt in 1851, heb vermeld.

SCYLLIOÏDEI.

Hemiscyllium malayanum Mll. System. Beschr. Plagiost. p. 17.

Hemisc. corpore elongato antice cylindraceo, altitudine 13 fere in ejus longitudine, vix latiore quam alto; capite obtuso convexo 9 et paulo in longitudine corporis, paulo latiore quam alto; oculis diametro 4 circiter in longitudine rostri, longioribus quam latis: foramine temporali oculo paulo minore postico-infero margine posteriore non tuberculato; rostro latiore quam longo obtuso rotundato valde convexo, longitudine $2\frac{2}{5}$ circiter in longitudine capitis; rictu maxillari semilunari, labiali rectiusculo rostro breviore; maxillis dentibus tricuspidatis, cuspidibus lateralibus brevibus; sulcis labialibus mento non unitis; valvulis nasalibus internis rictum fere attingentibus septo intermedio valvulis latiore, valvulis nasalibus externis oblongis rotundatis, cirro valvulari externe inserto valvula breviore; spiraculis 3 posticis supra pinnam pectoralem sitis, 4ª et 5ª valde approximatis; dorso ante pinnam dorsalem 1ᵐ non carinato; squamis parvis conspicuis non carinatis; pinnis dorsalibus dupla circiter earum longitudine distantibus aequalibus fere aeque altis ac longis emarginatis apice rotundatis postice acutis; dorsali 1ª tota post basin ventralium sita; dorsali 2ª plus ejus longitudine a pinna anali remota; pinnis pectoralibus et ventralibus oblongis rotundatis; pectoralibus capite paulo brevioribus sed ventralibus paulo longioribus; ventralibus basi post anum non unitis; appendicibus genitalibus conicis rudimentariis sulcatis sed non valvatis; anali convexa postice angulata quadruplo circiter longiore quam alta; caudali $6\frac{1}{4}$ circiter in longitudine corporis, lobo posteriore obtuso rotundato lobo

anteriore convexo (anali non humiliore) minus triplo breviore; colore corpore superne rufescente inferne roseo; fasciis corpore fuscis diffusis transversis 11 p. m., 1ª praeoculari, 2ª postoculari, 3ª branchiali, 4ª praeventrali, 5ª et 6ª inter pinnas dorsales, ceteris caudalibus: corpore fasciis ipsis et regioribus intenfascialibus parcis maculis sparsis rotundatis fuscis profundioribus notato; pinnis rufescentibus maculis parcis fuscis.

Synon. *Scyllium malaisianum* Less. Zoöl. Voy. Coquille II p. 94 Atlas Poiss. tab. 6.
Roussette malaisienne Less. ibid.
Chiloscyllium malaianum MH. Syst. Beschr. Plagiost. Verzeichn. p. XV.

Habit. Batjan, in mari.

Longitudo speciminis masculin. unici 301'''.

Aanm. De geslachten Hemiscijllium en Chiloscyllium zijn door de heeren J. Müller en Henle door zoo geringe verschillen gekenmerkt, dat ik twijfel of zij wel afzonderlijk behouden kunnen blijven. De onderwerpelijke soort beantwoordt aan Hemiscijllium door de plaatsing van den bek digt bij het einde des snuits en door het niet in de middellijn vereenigd zijn der bekhoekgroeven, doch verschilt er van door de elkander zeer genaderde plaatsing der beide achterste kieuwopeningen. Indien beide geslachten gescheiden behooren te blijven behoort bovenbeschrevene soort tot Hemiscyllium MH., vermits als karakteristisch voor Chiloscyllium wordt opgegeven het verlengd en op de middellijn vereenigd zijn der bekhoekgroeven.

De soort is zonder twijfel dezelfde als *Scijllium malaisianum* Less., ter boven aangehaalde plaatse afgebeeld naar een voorwerp van 27 duimen lengte. Deze afbeelding is vrij goed. Het weinig uitgedrukt zijn der banden is waarschijnlijk aan den onderen leeftijdstoestand toe te schrijven, gaande de bandteekening bij meerdere Scijlliën bij toenemenden leeftijd verloren. De afbeelding vertoont foutievelijk alle kieuwopeningen evenwijdig van elkander geplaatst. De vierde kieuwopening bedekt de vijfde bijkans geheel, zoodat men de laatste slechts bij verwijding van de vierde duidelijk waarneemt.

De soort was tot nog toe slechts van Waigioe bekend.

De heer Rüppell deelt in zijne Neue Wirbelthiere zu der Fauna van Abyssiniën gehörig, Fische des Rothen Meeres p.

71 in eene noot mede, dat de heer HECKEL *Scyllium heptagonum* Rüpp. voor dezelfde soort verklaarde als LESSON's *Scyllium malaisianum*. Beide soorten verschillen echter zoo in het oogloopend van elkander, dat slechts eene grove misvatting ze tot elkander heeft kunnen brengen. De heeren J. MÜLLER en HENLE hebben echter in hunne Systematische Beschreibung der Plagiostomen die misvatting reeds verbeterd, door *Scyllium heptagonum* Rüpp. te brengen tot hunne *Stegostoma fasciatum*, komende de afbeelding van den heer RÜPPELL overeen met de door de heeren J. MÜLLER en HENLE beschrevene 3e varieteit van *Stegostoma fasciatum*.

Scripsi Batavia Calendis Septembris MDCCCLIV.